

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: **Erzsébet császárné bemutatkozása Pesten és Budán**

Forrás:

Magyarország

Bp.

1916. XI. 28.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

"1854"

Személy

Hely

Erzsébet császárné bemutatkozása Pesten és Budán

1854 április 24-én vezette oltárhoz Bécsben Ferenc József császár bájos unokahugát, Erzsébet bajor hercegnőt, arra azonban, hogy a fiatal császárnét Magyarországon is bemutassa, csak három esztendő múlva, 1857 tavaszán került a sor. Május 4-én érkezett hajón Bécsből Pestre a császári pár, s innen vonult káprázatos fényű bandériumos menetben az ország főurai, méltóságai között Budavárába. Magukkal hozták gyermekeiket, a kétéves Zsófia hercegnőt, s a mindössze háromnegyedéves Gizellát. A császár a bevonulás örömeire magyar beszédet mondott, számos rabságban sinylődő politikai elitéltnek adott amnesztiát s elkobzott birtokokat adott vissza jogos tulajdonosaiknak, s a nép részére pedig adókönyvitéseket rendelt el. A királyi palotában nagyszerű ünnepségeket rendeztek, s az udvari bálon a főhercegnőkkel együtt magyar díszben jelent meg a császárné s így fogadta a szintén magyar díszbe öltözött magnás-hölgyek bemutatását. A magyar nemzet Erzsébet befolyásának tulajdonította a közeledést, rendszerváltozást remélt, s a könnyebben hívők bizalommal kezdtek fordulni az uralkodó felé. A budai ünnepeket gyászos esemény zárta le, amikor a császári pár már vissza akart indulni Bécsbe, megbetegedett a kis Gizella főhercegnő. Majd amikor a gyermekétől elmúlt a veszedelem, néneje, Zsófia kapta meg a veszedelmes bajt. A szülőket, akik nem ha-

laszthatták tovább bécsi útjukat, az orvosok igyekeztek megnyugtatni, itt is hagyták a beteg kisleányt, de alighogy Bécsbe értek, megkapták a hírt, hogy elsősülöttjük, Zsófia főhercegnő, május 29 én Budán meghalt.

A kettős magyar fővárosba érkezés, a fogadtatás és a bevonulás külsőségeit részletesen és színesen írja le az akkori magyar újságok közül a „Politikai Ujdonságok”, a „Vasárnapi Újság” melléklete. A leírás az abszolutisztikus állapotoknak s a teljes erővel dolgozó cenzúrának megfelelően, természetesen a legnagyobb mértékben lojális, hódoló, amit maga a külső, a fekete sorokat körülvevő cirádás sárqa keret is sejtlet. A cikkben kifejezésre jutó hódoló lojalitásnak azonban az abszolutisztikus cenzúrán kívül még egy magyarozatát is találjuk, az ébredező bizalmat, reménykedést, amelyre feljebb is céloztunk.

A „Politikai Ujdonságok” tudósítójának beszámolója egész terjedelmében itt következik:

— Az óhajtvá várt május negyediké megérkezett. A tiszta verőfényes tavaszi nap kora reggeltől fogva a legélénkebb mozgásba hozta Budapest lakosságát s a haza és külföld minden részeiből összesereglett temérdek vendégsereget. Örömteljes várakozásban hullámzott a népség a pazar fényvel díszített utcákon és tereken, ami mindinkább növekedett, minél inkább közeledett a legmagasabb megérkezés pillanata. A főméltóságok és hatóságok vakító fényt és pompát fejtettek ki általában s páratlan, nagyszerű látványnak volt tanuja a lelkesedésre hangolt elláthatatlan népsokaság.

Hétlőn reggel hat órakor, mihelyt Budára a távirati tudósítás megérkezett, hogy öfelségeik az ország határát átléptek, a budai vár-

palotán a császári zászló feltűzelett, melyet a nehéz ágyúlovag üdvözölt.

Félnegy óráig délután a kiszálló helyen Pesten a régi német színház mellett (mai Vigadó-tér) a bibornok hercegprimás, továbbá azon cs. titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok, valamint azon papi méltóságok és magyar országnemes urak, kik a bevonulásban kocsin vagy lóháton vettek részt, összegyűltek, hogy a legmagasb megérkezést várják.

A főntnevezettek kocsijai és paripái, miután az urak leszállottak, a Kishíd-utcán (ma Türr István-utca) át a Színház-utcába (ma Vigadó-utca) és Színház-térre (ma Gizella-tér) vagy a József-térre utasítottak, liél tüstént azon rendben, melyet a menetben el kellett foglalniok, sorba állítottak.

A császári gőzös közeledésekor, félöt óra tájban, egy, a Margitszigeten alul állomásozó ágyúnaszádról a kiszabott üdvölvések tétettek, melyeket a pesti hajóhivatalnál felállított ágyúk és várlovecgek viszonzoztak s mindaddig folytattak, míg Ő Felsegeik kiszállottak. Az üdvölvésekkel egyszerre kezdődött Pest és Buda templomtornyaiiban a harangszó és tartott felnyást Ő Felsegeiknek a várban Budán megérkezésükig.

Amint a hajó a kiszállóhely felé jött, a Fenséges Főherceg urak, továbbá a bibornok hercegprimás, a fentemlített méltóságok és a nemesség élén a kiszállóhídra mentek, hol Ő cs. és k. Felsegeik kiléptükkor tiszteletteljesen fogadtattak és a parion felállított sátorba vezeltettek, hol a szolgálatra rendelt palotahölgyek már megjelentek volt.

Itt Pest város polgármestere a községtanáccsal közeledett, hogy Ő cs. k. Felsegeik a partra léptek, a már korábban elrendelt előmenet megindult, a menetben kocsin résztvevő urak azonnal az első fogadás után a Színház-utcaból érkező kocsijaikba, a lovasok pedig az ezen utcában állott lovaikra ültek.

magasb megjelenésükkor a bibornok hercegek eminenciája (Scitovszky János) egy magyar beszéddel fogadta.

Mivel Őfelsége szintén magyar nyelven mondott válaszában az országot további legmagasb atyai pártfogásáról e szavakkal biztosítani méltóztatott:

„*Drvendek, hogy ezuttal ismét idejöhetem a Császárnának e s-ép hazát megmenteni (éljen) és személcösen is meggyőződni szereteti Magyarországom állapotára és szükségei felől. (Éljen!)*

Folytonos ügyekeztem e honnak, mint egész biródomanának közjólét előmozdítani és ezáltal hű alattvalóim közmegelegedését is biztosítani. (Éljen!)

Ő cs. k. Felsőjeik ezután az erkélyre kilépni méltóztatott, hogy ott magukat a várudvarban egybegyűlt vidéki községek képviselőinek bemutassák.

Ezután Ő cs. k. Felsőjeik — a cs. k. udvari személyzet előlépdele mellett — az udvari kápolnába mentek s az ott tartott Te Deumot jelen voltak. A cs. k. udvari személyzet megérkezve, a templomban a bal (evangelium) oldalon, a testőrfal mögött olyképpen foglalt helyet, hogy az asztalnok urak hátul, azután a kamarás urak, elől a titkos tanácsos urak állottak.

Amint a menet a termet elhagyá, a nemességi urak szintén a templomba vezették s a számukra rendelt helyre a jobb (epistola) oldalon a testőrfal mögé utasítottak, a teremben jelen volt papi méltóságok pedig onnét a számukra rendelt oratóriumokba vezették.

Te Deum után Ő cs. k. Felsőjeik ismét az udvari személyzet előlépdele mellett a legmagasabb lakosztályaikba tértek vissza, mire mindenki távozott.

Igy végződött a szép nap, melynek emléke soká fenmaradand, melyről óhajtjuk, hogy áldással emlékeztek vissza rea minden magyar.

A cs. k. arciére testőrség lóháton. Ő Felsője szolgálattelvő palotahölgyei és két udvarhölgye halfogatu udvari kocsikban. A kocsiajtóknál cs. k. belső inasok és a hölgyek szolgálai mentek diszben.

Egy zászlós század cs. k. gránátos. Egy osztály cs. k. lovasság.

Az előbb nevezett rendosztályokbeli azon urak, kik a menetben részt nem vettek, fél négy óra előtt egyenesen Budára a cs. k. várpalotába mentek, hol az alsó szárny fölépdelejénél szállottak ki s aztán az összegyűlésre rendelt termekbe vezették és pedig az udvari méltóságok a főbejáratról jobbra eső terembe, a tábornok s tiszti urak, nemesség és papi méltóságok a nagy terembe, a cs. k. hatóságok végre az alsó szárny két előszobáiba.

A menet megérkezésekor az összegyűlt cs. k. titkos tanácsos, kamarás és asztalnok urak a fölépdele elfogadásra és kísérettel olyképpen foglaltak állást, hogy a titkos tanácsosok annak aljánál, tovább fölfelé a kamarások s végre az asztalnokok állottak. A menettel kocsin vagy lóháton érkezett udvari méltóságok, — mihelyt leszálltak — illető rendosztályaiknál a kísérethez csatlakoztak. A menettel érkezett papi méltóságok és nemességi urak pedig haladéktalanul a nagyterembe mentek fel.

Ő cs. kir. Felsőjeik mindjárt a megérkezés után, a cs. kir. udvari személyzet előlépdele mellett a nagytermen át a belső lakosztályba mentek, midőn a kíséret udvari személyzet felállítására olyképpen történt, hogy a teremben az előszobába nyíló ajtajánál a cs. k. asztalnok urak, aztán az előszobán és titkos tanácsszobán keresztül a kamarás és titkos tanácsos urak mindkét oldalon foglaltak helyet.

Mihelyt Ő cs. kir. Felsőjeik a belső lakosztályba visszavonultak, a kamarás és titkos tanácsos urak a nagyterembe mentek, hol Ő Felsőjeiket az összes nemesség várta és leg-

A menetben a következő, előre kiszabott rend tartatott:

Egy osztály cs. k. lovasság. Egy század cs. k. vadász. A jársok és kunok egy bandériuma. Két cs. k. udvari lovász lóháton. A cs. k. udvari trombitások és a dobos lóháton. A cs. kir. testőrcendőrség lóháton. Egy cs. k. udvari hadirnök lóháton. Egy cs. k. kamarai hadirnök lóháton. A férfi országnemesség. A cs. k. udvari személyzethez nem tartozó papi méltóságok. A férfi cs. k. udvari személyzet, azaz a cs. k. asztalnokok, a cs. k. kamarások, a papi és világi cs. k. titkos tanácsosok (kocsin). A kocsiajtók mellett szolgálai mentek diszbérruhában.

A bibornok hercegprimás. Pest-Pilismege nemességének egy küldöttsége lóháton. A férfi országnemesség. A férfi cs. k. udvari személyzet lóháton, — mindenik egy mellette menő szolgáltól kísérve.

Főherceg urak Ő cs. kir. Felsőjeik lóháton. Oldalvást, kissé hátrább, lovagoltak Őfenségeik főudvarmesterei, vagy főudvarmester-helyettesei, — kívül a szolgálai mentek diszbérruhában.

A püspök az apostoli kereszttel, az ősi szokásos papi ornátusban, jobbra lovagolva.

Ő cs. k. Apostoli Felsője lóháton. Magyarországi Főkormányzó Főherceg Ur Ő cs. Fensége (Albrecht), a testőrségi századosok, Ő Felsője első főhadsegéde s az összes többi segédek és küldönc tisztek hátul lovagoltak.

Császárné Ő Felsője nyolcfogatu pompahintóban, Ő Felsőjével szemben a főudvarmesternő.

Ő Felsője főudvarmestere és a szolgálattelvő cs. k. kamarás (az első jobbra, az utóbbi balra) kissé hátrább a kocsi mellett lovagoltak. Hat cs. k. nemes apród lóháton követte. Minden kocsiajtónál belső inas ment.

A pompahintó mindkét oldalán cs. k. trabant testőrök kénezték a kíséretet.